

Sygn. akt II Ca 1431/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Bajor-Nadolska

Sędziowie: SSO Cezary Klepacz (spr.)

SSO Rafał Adamczyk

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa K. A.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 7 sierpnia 2014 r. sygn. I C 350/14

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza ustawowe odsetki od kwoty 15 000 (piętnaście tysięcy) złotych za okres od dnia 14 lutego 2014 roku do dnia 6 sierpnia 2014 roku, w pozostałej części apelację oddala i zasądza od K. A. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1431/14

UZASADNIENIE

K. A. domagał się zasądzenia od (...) SA w W. kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć Z. S., z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2014 roku.

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2014 roku, sygn. akt I C 350/14, Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej zasądził od (...) SA w W. na rzecz K. A. kwotę 15.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalając powództwo w pozostałej części (pkt II). Nadto Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda oraz kwotę 963,40 zł tytułem kosztów procesu (pkt III), nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa: od (...) SA w W. kwotę 270 zł (pkt IV), a od powoda – z zasądzonych na jego rzecz roszczenia – kwotę 180 zł (pkt V).

Sąd ten ustalił, że w dniu 23 listopada 2005 roku w Ł. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć poniosła Z. S.. Kierujący uczestniczącym w zdarzeniu pojazdem marki F. (...), nr rej. (...), miał zawartą umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z (...) SA w W.. Do wypadku doszło w wyniku przekroczenia przez T. S. dopuszczalnej prędkości oraz nienależytego obserwowania przez niego drogi, przy czym

również Z. S. naruszyła zasady ruchu drogowego, gdyż przekraczała jezdnię w miejscu niedozwolonym, przebiegając przed nadjeżdżającym pojazdem. Sąd Rejonowy poczynił ustalenia co do relacji K. A. z matką i omówił, jak śmierć Z. S. wpłynęła na stan emocjonalno-poznawczy powoda.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo jest częściowo zasadne. K. A. przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej, której zgon nastąpił przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, tj. przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., zgodnie z art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Prawo do życia w rodzinie i utrzymywanie tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste w rozumieniu art. 23 k.c. Powód po śmierci matki doświadczył głębokiego urazu i poczucia straty osoby, z którą był silnie związany. Z. S. angażowała się w opiekę nad jego dzieckiem i pomagała mu w gospodarstwie domowym. Stopień przyczynienia się zmarłej do wypadku nie był sporny i został przyjęty zgodnie z opinią biegłego z zakresu ruchu drogowego, sporządzoną w postępowaniu karnym przeciwko T. S., przy czym procentowy zakres przyczynienia nie powinien znajdować matematycznego odzwierciedlenia w ograniczeniu wysokości przyznanego powodowi świadczenia, z uwagi na jego charakter. Po rozważeniu wszystkich okoliczności, Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie powoda jest uprawnione do kwoty 15.000 zł. Odsetki przyznano od daty wyrokowania, gdyż orzeczenie ma charakter prawnokształtujący i waloryzacyjny. Wymagalność tego rodzaju świadczenia związana jest z wezwaniem do jego zapłaty. Przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne i zależy od oceny dokonanej przez sąd.

Apelację od tego wyroku w części oddalającej powództwo i co do odsetek za okres od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia 6 sierpnia 2014 roku oraz w zakresie kosztów procesu wywiódł powód, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c., poprzez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zadośćuczynienie w kwocie 15.000 zł jest w okolicznościach sprawy adekwatne do krzywdy, jaką wywołała u powoda śmierć jego matki.

Wskazując na to, skarżący domagał się zmiany orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanego dodatkowo kwoty 10.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty oraz odsetek ustawowych od kwoty 15.000 zł za okres od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia 6 sierpnia 2014 roku, wnosząc przy tym o przyznanie kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. (k. 96-97)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna jedynie częściowo.

Powód powoływał się w apelacji na naruszenie przepisu art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. poprzez zasądzenie zbyt niskiego zadośćuczynienia. Sąd Rejonowy kwestię tę omówił w sposób dostateczny w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, a Sąd Okręgowy argumentację tę podzielił. Decydujące znaczenie miał tu zakres krzywdy doznanej przez powoda, jako syna Z. S., ustalony przy uwzględnieniu rodzaju więzi ze zmarłą i charakteru łączących te osoby relacji. Przyznana K. A. kwota jest adekwatna do stopnia urazu, wywołanego nagłą śmiercią członka bliskiej rodziny i stanowi stosowną – w rozumieniu art. 448 k.c. – rekompensatę za doznane cierpienie. Niewątpliwie powód miał dobre relacje z matką i pozostawał z nią w stałym kontakcie. Nie można jednak pominąć, że K. A. w dacie zdarzenia był dorosły, nie mieszkał wspólnie z matką i od kilku już lat miał własną rodzinę. Wskutek śmierci matki niewątpliwie doświadczył traumatycznych przeżyć, ale – jak sam zeznał – dość szybko, bo po tygodniu wrócił do pracy zawodowej i wykonywania codziennych obowiązków (k.51). Nie korzystał z pomocy lekarza psychiatry ani ze wsparcia psychologa. Należy przy tym podkreślić, że od wypadku, w którym zginęła Z. S. minie w tym roku 10 lat, co oznacza, że intensywność negatywnych emocji wywołanych jej śmiercią znacznie się zmniejszyła. Powód w tak długim czasie zdążył już zaadaptować się w nowej sytuacji i odzyskał równowagę psychiczną. Wracające wspomnienia, tęsknota i świadomość nieodwracalnej straty wpływają obecnie na obniżenie jego komfortu życia, ale go nie dezintegrują. W związku z tym przyznana kwota 15.000 zł stanowi sumę odpowiednią dla zrekompensowania doznanych cierpień.

Rozstrzygając o żądaniu powoda, nie można pominąć też faktu, że Z. S. swoim zachowaniem przyczyniła się do wypadku, co wpływa na wysokość zadośćuczynienia przyznawanego członkom jej rodziny (art. 362 k.c.).

Sąd Okręgowy podzielił częściowo argumentację przedstawioną w apelacji co do daty, od której powinny być przyznane odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty. Przede wszystkim wskazać należy, że wyrok sądu przyznający zadośćuczynienie za doznaną krzywdę ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 roku, I CSK 433/06, LEX nr 274209). W sprawie znajduje zaś zastosowanie art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 roku, poz. 392 z późn. zm.). Zatem uchybienie przez ubezpieczyciela trzydziestodniowemu terminowi do wypłaty odszkodowania, liczonemu od dnia złożenia przez powoda zawiadomienia o szkodzie, skutkowało powstaniem opóźnienia, uzasadniającego żądanie przyznania odsetek od dnia następnego po upływie tego terminu. Należy zauważyć, że po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku ubezpieczyciel, jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców, zobowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody. Bierne oczekiwanie na wynik toczącego się procesu naraża go na ryzyko popadnięcia w opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2011 roku, V CSK 38/11, LEX nr 1129170). W rozpoznawanej sprawie ubezpieczyciel odmówił K. A. wypłaty zadośćuczynienia, kwestionując wyłącznie podstawę prawną zgłoszonego roszczenia, co uzasadnia przyjęcie, iż pozwany pozostaje w opóźnieniu z wypłatą świadczenia od dnia 14 lutego 2014 roku, następującego po upływie 30 dni od wezwania w dniu 14 stycznia 2014 roku do zapłaty żądanej kwoty, a zatem od tej daty powodowi należą się odsetki ustawowe od zasądzonego świadczenia, zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok w punkcie II, w ten sposób, że zasądzone ustawowe odsetki od kwoty 15.000 zł za okres od dnia 14 lutego 2014 roku do dnia 6 sierpnia 2014 roku, oddalając apelację w pozostałej części, zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o przepis art. 100 zdanie pierwsze w zw. z art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., zasądzając od K. A. na rzecz (...) SA w W. kwotę 600 zł, stanowiącą wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości przewidzianej w § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490). Zauważyć należy, iż wartość przedmiotu sporu wynosi faktycznie 10.000 zł (różnica pomiędzy dochodzoną kwotą 25.000 zł, a zasądzonymi 15.000 zł), gdyż do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek (art. 20 k.p.c.), tu: od dochodzonej kwoty za okres od 13 lutego 2014 roku.

SSO C. Klepacz SSO M. Bajor-Nadolska SSO R. Adameczyk